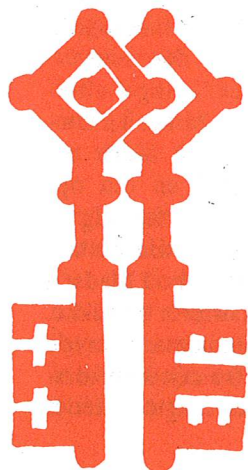
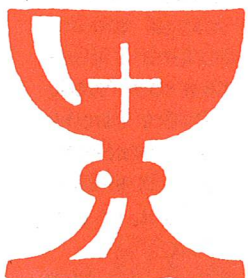
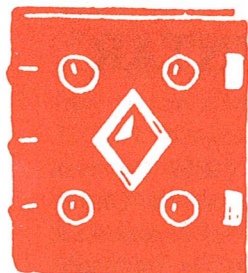

RE-FORMATIO

MEDDELELSER OM KIRKELIG FORNYELSE

2 / marts 1994

ISSN 0903-6113

FRA DANMARKS DOMKIRKER

En Bordbøn.

Bespis os, Fader, af din Haand
og mæt os med din Naade,
lad Kærligheds og Sandheds Aand
i Hjem og Hjerter raade!

*Bordvers af Thomas Larsen Schiøler, født 1861,
død 1939, biskop i Aarhus 1916-1931, forment-
lig skrevet mellem 1887 og 1905 til hjemmets
brug, offentliggjort i "Salmetillæg af 1938".
Salmebogen nr. 742, v.7.*

På et bestyrelsesmøde i Fællesskabet Kirkelig Fornyelse den 10. januar 1994 har man besluttet, at følgende skal bringes i Re-formatio:

EN NØDVENDIG KOMMENTAR

af pastor Poul Ulsdal, Esbjerg.

Mon KD nogen sinde har omtalt en præst så groft personligt nedværdigende, som det skete i et EKKO den 2. oktober 1993, skrevet af bladets chefredaktør? Fra rækken af grovheder citerer jeg denne, at jeg er "fyldt med en ukristelig ondskab". Hvor har jeg vist denne ondskab, som jeg er så fyldt med? Jo, i en artikel i tidskriftet Re-formatio på 12 linjer, hvoraf de 2 var en nærmest komisk kommentar til returneringen af et kronik-manuskript for et halvt år siden. Læserne bør vide, hvad alle mine venner kan bevidne, at der hos mig ikke er antydning af vrede over en sådan returnering, fordi jeg ved, at grunden ikke er manglende kvalitet, men at jeg for godt 4 år siden faldt i unåde hos bladets chefredaktør. Indtil dette tidspunkt havde jeg siden 1948 fået i hvert fald 65 kronikker optaget i KD foruden sikkert lige så mange mindre artikler. I løbet af disse år fik jeg kun to kronikker returneret, i begge tilfælde i bedste forståelse med Ravn-Olesen.

Når jeg kender årsagen, hvorfor skulle jeg så spille mine sidste år med "vrede og harme" over at få måske 6 manuskript-kronikker

returneret siden 1989? Og hvad grund har den "stakkels Ulsdal" til at klage, når et af de kasserede manuskripter kom i et langt større blads søndagsudgave? Når en anden kom i to aviser med et oplag nær de 100.000, og to også opnåede at blive trykt? Når jeg i disse 4 år fik kronikker i 4 forskellige aviser i alt 13-14 gange, fik trykt 25 andre artikler af kronikformat samt mange mindre ting, har disse redaktører i hvert fald ikke opfattet dem som "vrede og harmfulde"! Helt det samme gjaldt dem, som KD returnerede. Når returneringen er sket samme dag, som det er modtaget, er meningen selvfølgelig klar.

Det sidste manuskript, der blev returneret, var en skærtorsdagsartikel, der i en "folkelig-theologisk" form berettede om den nadverprædiken, som de dejlige altertavler i mine sidste kirker i Hemmet og Sdr. Vium vil holde for menighederne. Altså en ren opbyggelig artikel, der selvfølgelig nu er trykt et andet sted. Min påstand "harme og vrede" mod bladet i den anledning eksisterer slet ikke. Uden mindste kommentar citerede jeg blot to linjer fra den skærtorsdagsartikel, bladet bragte i stedet

for: "Nadveren regnes med prædiken og dåb til de tre afgørende sakramenter i den lutherske kirke"!

Jeg ejer heldigvis ikke "et mangeårigt arkiv over fejl i KD"; men kun et par måneder senere, den 19. juni opdagede jeg en tilsvarende theologisk bommert i en kronik, som bladet havde antaget. Jeg brugte halvanden linje til at citere følgende: "et af de 10 bud lyder: Du skal elske din næste som dig selv"! Mit tredje eksempel var et par år gammelt, en erindring om, at en medarbejder i et referat af en luthersk gudstjeneste i udlandet fortalte, at menigheden "gik til alters" både i begyndelsen og slutningen af gudstjenesten! Er man "Fyldt af ukristelig ondskab", når man kommenterer den slags? Når jeg satte den humoristiske overskrift på: "Hvad de dog siger"! skyldes det, at en sådan polulær

rubrik har mange dagblade haft i årevis.

Måske 2-3 gange tidligere har jeg noteret under en artikel, at den var returneret fra KD. Når jeg helt op imod de 80 år har været næsten utrolig begunstiget med hensyn til at få artikler trykt så mange steder, er en sådan notits selvfølgelig ikke udtryk for vrede. Det er en oplysning til mine læsere om bladets nye linje. Samtidig er det en oplysning til de mange læsere, der så ofte har bedt mig skrive i KD, som jeg har gjort i så mange år.

Men i stedet for at give sine medarbejdere en opsang for nogle åbenbare bommerter, som de har lavet, vælger chefredaktøren altså at beskyldte "en gammel præst" for at være "fyldt af ukristelig ondskab". Og dette kalder han for at være "lidt personlig"! Kun lidt?

EN BEGRAVELSESPRÆDIKEN

Onsdag den 16. februar 1994 døde pastor emeritus Vagn Johannes Hasselgaard under et ferieophold på Mallorca. Den 1. marts blev han begravet fra Svenstrup Kirke ved en højmesse med salmerne: 26 - 187,3-4 - 344 - 624 - 189 - 722 - 111. Pastor Peter Østerby-Jørgensen skulle prædike, men på grund af snestorm nåede han ikke frem. Her bringes den prædiken, der skulle have været holdt.

Der holdes højmesse i dag ved Pastor Hasselgaards begravelse. Det er vi ikke så vant til i Danmark, og dog er intet mere nærliggende ved en begravelse. For hvad er højmassen? Den er den gudstjeneste, som fremfor alle

andre holdes søndag efter søndag, den er den gudstjeneste, som udspringer af Jesu Kristi opstandelse fra de døde, "det var en søndag morgen skøn/ vor frelser stod op af graven". Det er højmassen, der gør kirkerummet til

opstandelsens og livets rum og dermed gør dette til det rum, hvor vi kan tage afsked med vore kære i håbets lys.

Dette syn på højmessen træder meget klart frem i den nadverbøn, som Pastor Hasselgaard i de sidste mange år af sin præstetjeneste brugte her i Ellidshøj og Svenstrup kirker, med menighedsrådenes og biskoppens tilladelse. Den bøn skal vi også bede, når vi skal holde altergang i dag.

I den hedder det om , hvad Den Hellige Nadver er: "Vi fejrer ihukommelsen af Jesu Kristi død og opstandelse, og frembærer for dig, Herre, livets brød og frelsens kalk, og siger tak, at du har fundet os værdige til at stå for dit ansigt og tjene dig." I denne bøn indføres i dag bønner for ham, som vi nu følger til hans sidste hvilested: "Giv, at han, som var genfødt efter ligheden med din Sønns død, også må være eet med Ham i Hans opstandelse." Og til sidst følger så bønner om, at vi "fælles med Jomfru Maria, de salige apostle og alle helgen ... må få del i det evige liv og lovsynge og forherlige" Gud Fader ved Hans Søn Jesus Kristus. - Opstandelsen og det evige liv.

Opstandelsens og livets gudstjeneste i opstandelsens og livets kirkerum. Martha, søster til Lazarus, som var død, hun vidste om opstandelsen på den yderste dag. Men hvor Jesus Kristus er, dér er den yderste dag: "Jeg er opstandelsen og livet; den, som tror på

mig, skal leve, om han end dør. Og hver den, som lever og tror på mig, skal i al evighed ikke dø." Og Jesus følger til - som en udfordring til Martha og til enhver af os: "Tror du det?"

Tror vi, at opstandelsen fra de døde og det evige liv er i Jesus Kristus, så kan vi synge versene i Påskesalmen "Stat op, min sjæl, i morgengry", også som ord, der tolker enhver højmesse. Hør kun: Stands, dybe hjertesuk i løn!

En morgenrøde himmelskøn sig hvælver over dem, som sove i sorten muld og under vove. O salig påskemorgenstund med guld i mund!

Kom, hjerte, med hvad dødt du har, hvad du med sorg til graven bar, gak med det alt til Ham, som døde, men levende dig nu vil møde! O salig påskemorgenstund med guld i mund!

Men inden vi synger det næste vers af salmen, må vi dog gøre en pause. I kirken, i gudstjenesten, i Den Hellige Nadver, vil vor Herre Jesus Kristus møde os som Den Opstandne og Levende, her vil Han som Gud "ånde på øjet, når det græder", her vil Han tage vor sorg og skænke os sin trøst og glæde, her er Han som den, der er død for os, og som skænker os sit liv. - Og så må vi dog erkende Hans fravær. I dag må vi sige som Martha: "Herre, havde du været her, da var min broder ikke død."

- Herre, havde du været her i din kraft og herlighed, da var denne vor broder ikke død: Birtes mand, Henriks og Michaels far, som også blev svigerfar og bedstefar, havde du været her ...; men derfor fortsætter Påskesalmen jo også:

Gud Himmerige er jo dit; vent, hjerte, vent endnu kun lidt, da døden opslugt er til sejer, og evigt liv fuldt ud du ejer.

O salig påskemorgenstund med guld i mund!

Vagn Johannes Hasselgaard blev 66 år og 19 dage gammel. Han var født i København, hvor han voksede op, indtil han kom på Sorø Akademi for at tage studentereksamen. Sit theologiske studium gennemførte han ved Københavns Universitet på noget nær rekordtid: kun godt 4 1/2 år. Da han blev ordineret i Århus Domkirke, var han en af Danmarks yngste præster, kun 24 år. Efter ca. 15 års præstetjeneste ved Sct. Mortens Kirke i Randers, var han sognepræst her i Ellidshøj- Svenstrup fra 1967 i 25 år til 1992.

Den drivende kraft i Pastor Hasselgaards præstegerning var hans optagethed af hele den kristne kirkes fulde og almindelige tro. Deraf udsprang hans kærlighed til kirke og gudstjeneste og hans glæde derved, en glæde, som han ønskede, at også andre skulle komme til at opleve, ikke mindst i forbindelse med gudstjenesten. Ud fra hans grundsynspunkt blev det somme tider nødvendigt for ham at sige fra, hvis tro og theo-

logi skulle files til efter, hvad man kunne forestille sig, at dansk folkekirkelighed kunne godtage netop nu. Men når han fremsatte sine synspunkter om sådanne eller andre emner, skete det altid med klarhed, nøgternhed og munter alvor, så selvom måske ikke alle altid kunne være enige med ham, så nød han altid stor respekt hos alle.

En person, som han havde megen forbindelse med gennem de mange år her i Svenstrup, har overfor mig karakteriseret ham kort og præcis som "en virkelig personlighed", og flere har omtalt det altid gode samarbejde, som de havde med Pastor Hasselgaard. Så skal det også ved denne lejlighed bevidnes over for Jer i Ellidshøj og Svenstrup, at Pastor Hasselgaard meget ofte over for os, som han kendte uden for sognene, har talt om, hvor godt han havde det i disse sogne, hvor glad han var ved forbindelsen med menighedsrådsmedlemmer, kirkegængere og befolkningen i bredeste forstand. Også arbejdet med konfirmanderne omtalte han næsten altid med glæde.

Ud over arbejdet i sognene var Pastor Hasselgaard ud fra sit theologiske og kirkelige grundsynspunkt aktiv i den højkirkelige bevægelse, hvor hans navn især er knyttet til to bøger, som han var redaktør for, idet en kreds af præster arbejdede sammen om bøgernes udgivelse. Den første udkom i 1965: en lille studiebog

med titlen "Præsten i Tjeneste", den anden i 1976: den statelige "Dansk Messebog", som han selv benyttede her i kirken, og som også bruges i dag ved denne tjeneste.

Vagn Hasselgaards kærlighed til sin familie var stor: Selvom arbejdet i disse to sogne, med stadigt voksende indbyggerantal, var krævende, havde han vilje til også at finde tid til sin kone og sine to drenge. Han kunne sætte sig selv ind i leg og spøg med børn, og han glædede sig til at se sine børnebørn vokse op. Han var kendeligt stolt af sine sønner, - af at det går dem så godt; han glædede sig over sine svigerdøtre, og han glædede sig over den trofasthed, som I viste og viser ham og Birte.

Efter 40 års præstegerning ønskede Pastor Hasselgaard at trække sig tilbage. Ikke for at være passiv, men for at få bedre tid til alt det andet, som han også gerne ville nå. Der blev købt hus i Voldsted, hvor han kunne bo tæt i nærheden af den natur, som han elskede så højt. Der var meget, han ønskede at nå: En af de sidste aftener, dernede på Mallorca, remsede han op, at nu var der nogle småting, som skulle ordnes ved huset, så skulle haven have sin forårsomgang, og så skulle han rigtig i gang med at lave det kirkeskib her til Svenstrup Kirke, som han så længe havde forberedt sig til og glædet sig til at lave. Men nu fik alt det så brat en

ende

Der er et udtryk i en af de tekster, der læses ved præstevielse, som trænger sig på i dag. Det er et udtryk, som Apostelen Paulus bruger over for sin ven og medarbejder Timoteus om den, som skal være præst: at det skal være en mand, som - ved siden af andet nævnes - er "glad ved alt godt". Det var Vagn Hasselgaard: glad ved alt godt. Det dårlige, det halvhjertede, det svingefulde, de store og små løgne, dette, at folk kunne finde på at gøre sig til af det rene ingenting, alt det afskyede han. Men han var glad ved alt godt: sin familie, sine venner, naturen, sejlture på Limfjorden og Kattegat, god mad og vin, rejser til skønne egne og steder, glad ved al skønhed og al ægte glæde og fest. Det var også en glæde for ham at iagttage den åndelige sundhed, den oprigtighed og venlighed, som man møder hos mange mennesker i vort land, trods visse mediers forsøg på at hævde det modsatte. Det er nok også derfor, at han satte den salme højt, som skal synges om lidt: Udrundne er de gamle dage .. Men lovet være Himlens Gud! de ædles æt dør aldrig ud. - Glad ved alt godt!

En lille, men vigtig del af præstens tjeneste er dette: på den lille sølvtallerken at forberede det brød, som skal blive vor Herres Jesu Kristi legeme, og i kalken skænke den vin, som skal blive Hans blod. I denne handling, som sker ved kirkens alter søndag efter

søndag, gemmer sig et lille billede af, hvad der skal være retningen i vort liv: op til Guds alter, for at overgives til Guds tjeneste, til Guds ære. "Støvet lægges i sin Skabers hånd". Denne retning blev sat på vort liv i Den Hellige Dåb. Søndag efter søndag, dag efter dag, kaldes vi til at holde denne retning fast; og ved begravelsen holder vi fast ved den, når vi bringer vore kære frem foran kirkens alter en sidste gang. Vi véd, at den retning, som vor Herre Jesus Kristus har sat på vore liv, peger ud over død og grav, frem mod den himmelske gudstjeneste foran Guds trone, hvor vi håber, at vi skal samles med alle vore kære. Derfor tager vi afsked med håb: med vore bønner anbe-

faler vi ham, som vi har mistet, i Guds hænder, og selv fejrer vi Jesu Kristi død og opstandelse og går til alters for at blive bekræftede og fornyede i fællesskabet med Ham, som er opstandelsen og livet. Derfor skal det også understreges, at indbydelsen til at gå til alters i dag i al oprigtighed gælder enhver. Og når Vagn og Birte Hasselgaard har ønsket, at tjenesten i dag skal holdes på denne måde, så kan vi også bedst vise vor respekt for Vagn Hasselgaards minde og vor deltagelse med familien i deres store sorg ved at gå til alters sammen med dem.

Men, Herre, giv nu din tjener og præst, Vagn Johannes Hasselgaard, den evige hvile og lad dit evige lys lyse for ham. Amen.

BREV TIL KRISTELIGT DAGBLAD

af Helge Taggatz, Sengeløse.

Sendt til KD den 18. februar 1994.

I et indlæg i KD den 11/1 har forhenværende kirkeminister Torben Rechendorff langet ud mod, hvad han kalder rod i folkekirken. Såvel sognepræst Freddy Cortes som biskop Herluf Eriksen har siden sat Rechendorff grundig til vægs, men ubesvaret står endnu noget af det groveste i hans indlæg: "Som minister var jeg som bekendt "sindet" at afskedige en københavnsk præst, der i årevis havde skaltet og valt med den

højmesse, hvis forvaltning var ham betroet. Biskoppen bad for præstens liv. Jeg bøjede mig. Og det har jeg bittert fortrudt. Præsten skalter og valter videre..."

En halv sandhed er som bekendt det samme som en hel løgn, og sådan fremtræder Rechendorffs udsagn. Ingen kan være i tvivl om, at han sigter til pastor H.C. Christensen ved Skt. Jakobs kirke. At det, som kaldes skalten og valten med højmessen, har hvilet

på en prøveordning, der oprindeligt havde biskoppens godkendelse gennem 4 1/2 år, ser Rechendorff helt bort fra. At "præsten skalter og valter videre" skylder han at føre bevis for. Og her er det ikke nok, hvis han vil henvise til et fjendtligt indstillet menighedsrådsflertal. Det blev så grundigt afsløret her i bladet (Kristeligt Dagblad) ved reportagen fra sidste menighedsrådsmøde.

Men det værste er næsten Rechendorffs fremstilling af sig selv som den, der bøjede sig for bispens bønner af medlidenhed med H.C.Christensen og nu har fortrudt. Kender man blot forholdene en smule indefra, ved man, hvad sandheden er: Ministeren havde intet valg! Han havde stukket næsen for langt frem med sin fyringstrussel. Imod sig fik han ikke alene Københavns nye biskop, men samtlige landets biskop

PRÆDIKEN TIL ET PROVSTIKONVENT

i Frederikssund Kirke i ugen efter 4. Søndag efter Påske, 1993. Af pastor Knud Christensen.

I Faderens, Sønnens og Helligåndens navn.

Med det, som jeg gerne vil sige noget til jer om i dag, kommer jeg til at sige noget om Jesus, som jeg ikke bryder mig om at sige om Ham; men: han vil ende med at være en skrækelig tyrann. Han vil ende med at sige: sådan! færdig! Hermed har jeg så også berørt det moment i Kirken og kristentroen, der hedder: frygten,

per. Det har ikke tidligere været offentligt fremme, men Rechendorff ved det naturligvis. Over 100 præster landet over skrev på få dage under på en protest. Lederne af betydningsfulde folkekirkelige organisationer protesterede offentligt tillige med andre almindeligt respekterede personer som f.eks. Præstehøjskolens rektor. Og sidst, men ikke mindst: Præsteforeningens hovedbestyrelse tilkendegav utvetydigt, at en afskedigelse ville blive fulgt op af et sagsanlæg.

Vi nærmer os et valg, og tilsyneladende har Torben Rechendorff nu behov for at få samlet det ansigt op, han tabte i Skt. Jakobs-sagen. Men formentlig er det blevet klart, at brede kredse i folkekirken ikke ønsker Rechendorff tilbage som kirkeminister - dersom lejlighed skulle vise sig.

truslen, et moment, der helt klart er der, men som jeg viger uden om både i prædiken og i samtale. Jo, for når jeg ser vor Herre, så ser jeg ikke tyrannen eller manden, der truer, men ham, der går rundt og gør alting vel, ham med de milde øjne og hjælpende hænder, ham, der både med sine ord og sine gerninger sætter menne-

sker i frihed. Og det tror jeg også har noget både med Sandheden og Kærligheden at gøre. Jeg tror, at Jesus er både Sandheden og Kærligheden, og derfor er der kun eet sted, hvor vi mennesker virkelig har frihed, og det er når vi står over for Ham. Vel at mærke: efter at han har forladt os! "Det er gavnligt for jer, at jeg går bort". Hvis han var blevet, havde han taget friheden fra os, men nu rakte han os et umådeligt stort frihedens bæger, og det at han trækker det tilbage, når han kommer igen for at dømme levende og døde, kan jeg godt akceptere, men jeg har lidt svært ved at forstå det, når jeg hører mildheden i hans stemme og ser varmen i hans øjne. Til gengæld fylder disse ting mig med et stort mål af tillid til ham, for han gjorde det ikke bare for sjov skyld. Han gjorde det for at frelse verden: udvalgte de hellige apostle, underviste dem i den levende Guds åbenbaring, gav dem en ny bøn og en ny gudstjeneste, oven i købet i den nat, da han blev forrådt. Han tog dem ud af tiden og satte dem ind i evigheden ved det Ord fra Himlen, der gennem Ham og ved Ham kom til verden, og som aldrig skal forstumme, evangeliet om det Guds Lam, der bærer verdens synder. Han gav dem det alt sammen, og ved at gå gav Han dem valgets mulighed: de kunne vælge hans Ånd eller verdens! Jesus viser mennesker, skabt i den levende Guds billede som mand

og kvinde, respekt: her er det! nu går jeg! og så kan du vælge! Denne menneskets frihed er det meget vigtigt, synes jeg, at vi værner om i den kristne Kirke, og jeg synes også, at vi helt klart og bevidst skal bringe mennesker i den situation, at de kan vælge - i frihed. Og en af de måder vi kan gøre det på i Kirken, det er bl.a. ved at holde gudstjeneste, fejre den hellige messe, løfte brødet og vinen som Jesus og efter ham de hellige apostle og Kirkens biskopper og præster ned gennem århundrederne har gjort det; i tro og tillid til sandheden i Hans ord. Et menneske, der møder Kirkens gudstjeneste, kan vælge Hans Ånd. Ånden, som gør Hans menneskeliv nærværende og virksom, som tager os ud af tiden og sætter os ind i det, der engang begyndte i den levende Guds hjerte, og som forhåbentlig også skal ende der. Det er næsten for godt til at være sandt, men ikke desto mindre tror jeg, at det er det. Lige så sandt det er, at det er gavnligt for os, at han gik bort, lige så sandt er det, at den Ånd, som han sendte til de hellige apostle, vejledte dem til hele Sandheden. Og derfor har vi frihed. vi kan vælge. Og for dette kunne vi passende højt med hinanden sige: Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som det var i begyndelsen, så nu og altid og i al evighed. Amen.

i nadverfejringen, tolkes af den tilhørende bøn: "Gud, du har skabt menneskenaturen i underfuld værdighed og har endnu mere underfuldt fornyet den. Giv os ved dette vandets og vinens mysterium at få del i hans guddom, som nådigt har taget del i vor menneskehed, Jesus Kristus, din Søn, vor Herre, som med dig lever og regerer i Helligånds enhed, Gud fra evighed til evighed. Amen"

TAKSIGELSENS tjeneste

Her i gudsfolkets tjeneste ved alteret mødes himmel og jord. Grundtvig udtrykker det med ordene: "Jorden løftet er mod himlen. Himlen sænket er mod jord" (DdS 220). Svaret på bønnen i psalme 144: "Herre, sænk din Himmel, stig ned .." Fordi det er sket, ofrer Gudsfolket sig selv i taksigelse - siger tak for udfrielsen og bekender den fuldstændige afhængighed af Kristi offer. Derfor lægger vi os selv, hverandre, hele vort liv på Herrens alter, på Jesus - skønt knuste som brødkornene og vindruerne. Uden Ham ville vi forblive knuste. Nu er det fortabte genfundet. Nu genrejses det nedbrudte ler. Nu er det ikke bare udfrielsen af Ægypten dengang, men udfrielsen af trældommen under synd og død. Jesus, virkeligt til stede på vort alter, har overvundet vor synd og døds afgrund og adskillelse fra livets Gud. Vi bliver aldrig færdige med at give os selv i taksigelsen for den vidunderlige gave.

Men denne taksigelse omfatter derfor også den hele skabte verden, som har længtes efter "Guds børns åbenbarelse"; at Gud er kommet til os i sin Søn, født af jomfru Maria, at han har lidt for os, er opstanden fra de døde for os, farende til himmels med "ar af lægte sår" og skal komme igen i herlighed. Alt dette knyttes af Herren selv til brødet og kalken. Vi bærer dem frem og får dermed lov til at stå for Guds ansigt og tjene ham - og dermed tjene vort medmenneske.

At elske Gud er at sige ham tak i Jesu navn. At "gøre dette" er at "agte på hans ord". Og der gælder løftet af Jesu egen mund: "Om nogen elsker mig, vil han agte på mit ord; og min Fader skal elske ham, og vi skal komme til ham og tage bolig hos ham."

ÅNDENS tjeneste

Det er indledningen til pinsens evangelium, vi her har gengivet. At Faderen og Sønnen kommer og tager bolig hos os skyldes pinsebegivenheden. "Han (Talsmanden) skal herliggøre mig, thi han skal tage af mit ..." Derfor beder vi Faderen - efter at have "ihukkommet alt, hvad Jesus har gjort og bragt til veje, alt, hvad der er hans - at han vil sende sin "Ånd over os og disse gaver" - gøre os levende ved at gøre Kristus levende for os. Og vi beder om, at vi derved må få fællesskabets og enhedens gave med alle troende, Kristi lemmer og samles i Guds rige. (fortsætter side 45)

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

LANDSKONVENT 1994

Hovedtema:

KIRKEN OG DEMOKRATIET

Da sagde Herren til Samuel:

Ret dig i et og alt efter, hvad folket siger,
thi det er ikke dig, de vrager, men det er mig, de vrager som deres konge...
(1.Samuel 8,v.7)

12.- 14. maj
i
Åbyhøj Kirke og Sognegård,
Silkeborgvej
Åbyhøj, Århus.

DEMOKRATI

Forhåbentlig kan Kirken tage sin del af æren for en kulturel indflydelse på udviklingen af demokratiet, sådan som det dags dato findes i navnlig Vesteuropa og Nordamerika, og sådan som vi håber, det må være vort politiske grundlag i fremtiden. Men vi skulle også mene, at der findes et dybt og sandt grundlag for både det enkelte menneskes og folkets frihed i den kristne tro og bekendelse - dybere og sandere end det kan garanteres af demokrati og parlamentarisme. Når der samtidig forekommer et tydeligt element af nyhedensk "fransk revolution" og menneskedyrkelse i vort nyere demokrati, er det derfor vor kristne pligt at forholde os konstruktivt kritisk til det også.

Midt imellem kommunevalg og folketingsvalg og valgt til Europaparlamentet indbyder F.K.F. alle, der

gerne vil søge at forstå forholdet og gensidigheden mellem Kirken og Demokratiet. - I rammen af vore gudstjenester, som gerne skulle være det sted her på jorden, som nærmest forener folkelig frihed med fællesskab under guddommelig velsignelse, indbyder vi derfor til dette års landskonvent med nedenstående program. Vi siger hjertelig tak til alle, som har givet tilsagn om at tale til os og med os - og til dem, der vil være med til at bære tjenesterne og det praktiske arrangement igennem. Ikke mindst siger vi tak til pastor Carsten Harder og alle i Åbyhøj kirke og sogn, som endnu engang lader os føle os velkomne i deres gode rammer.

Bestyrelsen for FÆLLESSKABET KIRKELIG FORNYELSE ønsker hermed VEL MØDT!

Bjørn Hansen, fg.fmd

PROGRAM

Kristi Himmelfartsdag, den 12. maj.

Kl. 17,30 - 18,30: Ankomst og spisning af medbragt mad.

Kl. 19,00: Vesper og velkomst i kirken.

Kl. 20,00: "Demokrati i landet". Foredrag ved professor dr.jur. Robert Bech.

Kl. 22,00: Completorium.

Fredag den 13. maj.

Kl. 8,00: Festmesse. Celebrant: Olav Fog. Prædikant: Johannes Nielsen

Kl. 9,30: Morgenmad.

Kl. 10,15: Generalkapitel efter dagsordenen.

Kl. 12,00: Tolvssang

Kl. 12,15: Frokost

Kl. 14,30: Besøg på Århus Rådhus. Rådhuset forevises, og vi inviteres på en kop kaffe.

Derefter vil 1. viceborgmester Jens Arbjerg Pedersen give et kort oplæg om "Kommunen

og dens sogne".

Kl. 17,00: Procession og festvesper. Prædikant: Fl. Baatz Kristensen.

Kl. 18,30: Middag.

Kl. 20,00: "Kirken i demokratiet". Foredrag ved docent. dr. teol. Johs. Aagaard, Århus Universitet.

Kl. 22,00: Completorium

Lørdag den 14. maj.

Kl. 8,00: Messe. Celebrant: Frede Møller. Prædikant: Carsten Harder.

Kl. 9,15: Morgenmad.

Kl. 10,00: "Demokrati i Kirken". Foredrag ved pastor Peter Østerby-Jørgensen, Galtrup.

Kl. 12,00: Tolvssang

Kl. 12,15: Frokost

Kl. 13,30: Afslutning på Generalkapitel.

Kl. 15,00: Afslutning med bøn og velsignelse.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Under hele landskonventet er der lejlighed til privat skriftemål. Konventsafgift: Kr. 100,- for hele landskonventet. For enkelte foredrag betales kr. 25,-.

Priser for mad: fremgår af tilmeldingsblanketten.

Tilmelding til måltider sker senest den 5. maj til FKF's regnskabsfører, Jørgen Poulsen.

Mødeleder: pastor Bjørn Hansen.

TILMELDING

Navn

Adresse

Telefon

anmelder hermed min deltagelse i Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSEs landskonvent i Åbyhøj den 12.-14. maj 1994 og ønsker at deltage i følgende måltider:

Fredag den 13. maj: Morgenmad 15 kr. kr.

Frokost 35 kr. kr.

Middag 45 kr. kr.

Lørdag den 14. maj: Morgenmad 15 kr. kr.

Frokost 35 kr. kr.

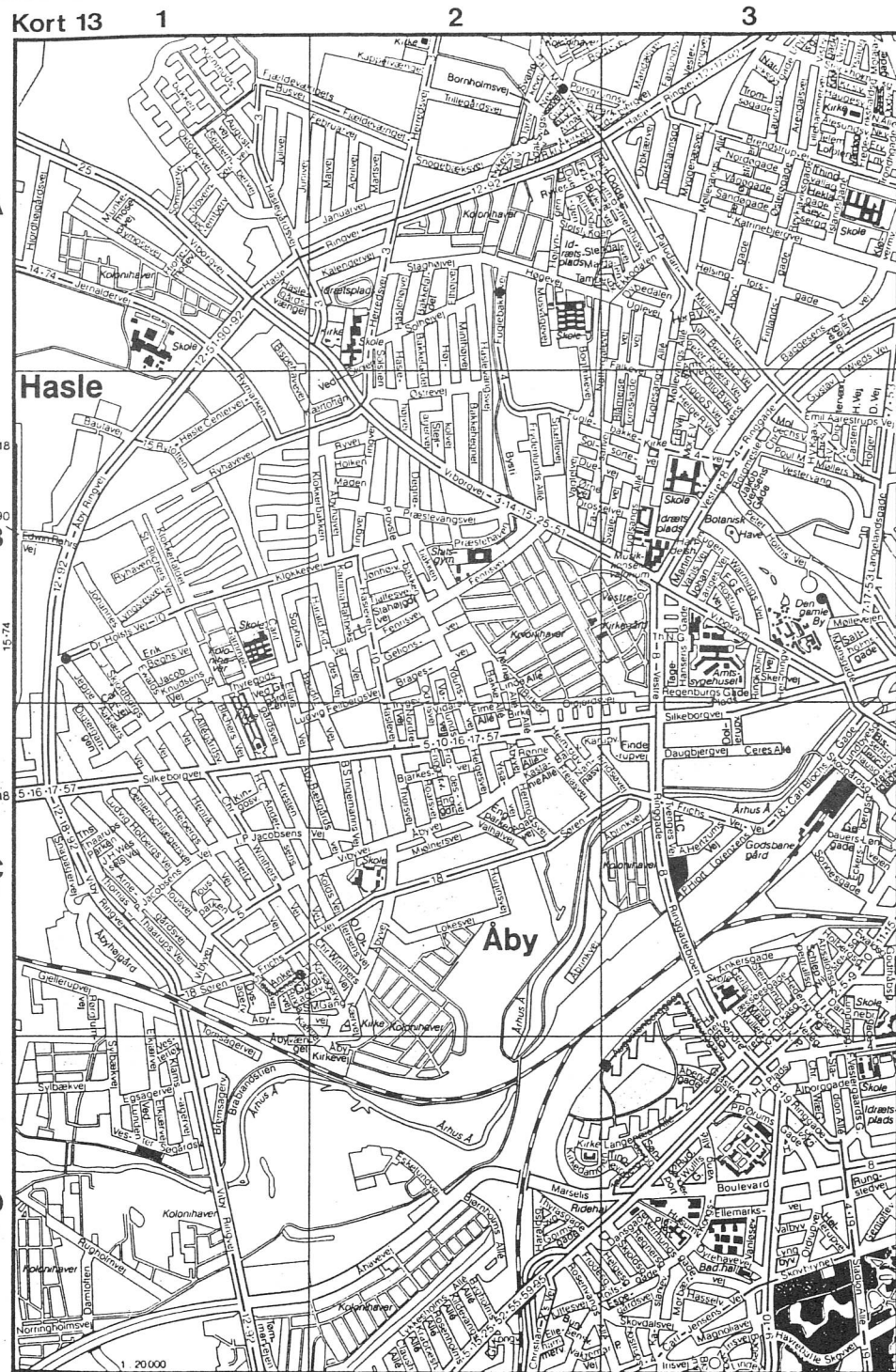
Pris for måltider i alt kr.

Konventsafgift (100 kr., 75 kr., 50 kr. eller 25 kr.) kr.

At betale i alt kr.

Beløbet er indsendt til FKF's regnskabsfører Jørgen Poulsen, Christianshavns Voldgade 43,3th, 1424 København K. Postgiro nr. 2 08 81 42 pr. check/pr. giro.

Drikkevarer købes på stedet. Kaffe 10 kr. Anmeldelse til måltider er bindende og skal ske senest den 5. maj.

KOSMISK begivenhed

Brødsbrydelsen er stedet, "hvor det foregår" - en kosmisk begivenhed. Gudsfolkets samling om alteret inddrager det i begivenhedernes centrum. Det fremgår af præfationen, nadverfejringens indledende lovprisning: "Ved ham (Kristus) lover englene din majestæt, ved ham tilbeder herskerne, skælver magterne. Himlene og himlenes kræfter og de salige serafim priser dig med eenstemmig jubel." Her står kampen mellem godt og ondt. Her besejres det onde med det gode. Kristus sejrer og vi med ham. Ja, vi er midt i det hele, fordi Kristus er hos os. Vi er der, hvor det væsentlige sker. Det er Kirkens gudstjeneste.

Den danske Kirkes nye alterbog med tillæg er vel kun et beskedent udtryk for denne herlighed, men hjælper os dog et stykke videre frem til en værdig tjeneste for Gud.

Opvågner, alle dybe toner, til pris for menneskets forsoner! forsamles alle tungemål, i takkesangens offerskål! Istemmer over Herrens bord nu menighedens fulde kor!

Vor Gud og Fader uden lige! Da blomstrer rosen i dit rige, som sole vi går op og ned i din enbarnes herlighed; thi du for hjertet, vi gav dig, gav os med ham dit Himmerig. (Grundtvig, DdS 247).

REINKARNATION OG KRISTEN TRO

Foredrag ved Kirkestævne i Sankt Jakobs Kirke, København den 5. december 1993 ved Peder Nørgaard-Højen.

1. Det klassiske syn på reinkarnation og karma

Generelt giver reinkarnationslæren, der også går under navnet sjælevandringslæren, udtryk for overbevisningen om, at et døende eller afdød menneskes sjæl, som man på en eller anden måde forestiller sig kan overleve den jordiske, fysiske død, atter forbinder sig med et legeme og fødes på ny - normalt i skikkelse

af et jordisk levævæsen, fortrinsvis et menneske. Denne grundlæggende antagelse får forskelligartede udformninger og varierende filosofiske og teologiske begrundelser, alt efter i hvilket religiøst og filosofisk system den indfældes.

Læren om reinkarnation er en årtusind gammel forestilling, der religionshistorisk kan registreres såvel i primitive naturreligioner som i de store højreligioner og

de mest avancerede og gennemreflekterede filosofiske systemer. I naturreligionerne forbindes sjælevandringslæren ofte med en idé om, at et tidligere afdød medlem af slægten er reinkarneret og lever videre i en nyfødt, men først på græsk grund udvikler der sig en egentlig filosofisk udformning af sjælevandringslæren (f. eks. hos Platon).

Til trods for de ikke få vidnesbyrd om reinkarnationslærens forekomst i græsk kultur og andre ikke-orientalske sammenhænge er forestillingen om sjælevandringen med henblik på opkomst og udbredelse dog først og fremmest et fjernøstligt fænomen (fra ca. 800 f. Kr.). På indisk grund har ideen om sjælens reinkarnation fra begyndelsen af været forbundet med den såkaldte karma-lov, ifølge hvilken menneskets gode som onde gerninger (karma) nødvendigvis må have konsekvenser. Alt efter karakteren og kvaliteten af de handlinger, et menneske har udført i livet, reinkarneres dets sjæl i den næste tilværelse i et menneske, et dyr, en plante eller lignende. Karma-loven kræver, at et menneske reinkarneres i en tilværelse efter denne, for ellers ville der ikke være mulighed for i fuldt omfang at sone det onde, det har begået, eller få kompensation for det onde, det har lidt. Hertil kommer, at en etisk fuldkommengørelse som nødvendig forudsætning for den endelige frelse og forløsning kun er tænke-

lig inden for rammerne af sjælevandringslæren, idet et enkelt liv ikke er tilstrækkeligt til menneskesjælens lutring.

Gengældelse og kompensation på den ene side og menneskesjælens hermed sammenhængende stræben efter perfektion og retfærdighed på den anden side er således motiverne for opretholdelsen af forestillingen om reinkarnationen. Tilværelsen er styret af en jernhård lov om en hårfin retfærdighed, som det ikke blot ikke er tilrådeligt, men simpelt hen ikke muligt at krænke. Et menneske kan umuligt undgå at høste frugterne af det, det sår. Gode gerninger gør mennesket godt, og omvendt gør onde handlinger mennesket ondt. Som det ikke er muligt at springe over sin egen skygge, er det heller ikke muligt at undfly konsekvenserne af de gerninger, man udfører. Karma-loven udelukker tilgivelse og nåde og virker strengt deterministisk uden imidlertid dermed (ifølge dens egne tilhængere) at indskrænke viljens frihed. Et menneskes tidligere tilværelse(r) har bestemt arten og indholdet af den nuværende, ligesom denne vil være med til at determinere karakteren af den kommende, men denne determinisme omfatter ikke de enkelthandlinger, som mennesket udfører i løbet af sine successive eksistenser. Mennesket er fastlåst i disse aldrig ophørende livsforløb. Rundt og rundt hvirvler livets hjul i et nådeløst kontinuum

af eksistenser. Livets trivielle kredsløb (samsara) og forbandelse standser aldrig. Derfor bliver det indlysende mål at slippe ud af kredsløbet og af med livet og synke ned i et intet, der ikke mere kræver noget af mennesket, men endelig forunder det den fred, som det imidlertid selv må gøre sig fortjent til.

Konfronteret med tilværelsens elendighed og ondskab kombineres forestillingen om karma med menneskets evige og aldrig forstumende tvivl med henblik på at forstå og retfærdiggøre Gud som en retfærdig, god og kærlig Gud, det såkaldte teodicéproblem (Hvorfor ser verden ud, som den gør, hvis Gud er kærlig og almægtig?), som de indiske tænkere gør krav på at have løst just ved hævningen af loven om karma. Tilværelsens iboende lovmæssighed fritager Gud for ansvaret for det onde, der til gengæld i fuldt omfang lægges over på det eneste væsen, der faktisk kan have det, nemlig mennesket. Når det tilsyneladende går den onde glimrende og den gode tilsvarende forfærdeligt, skyldes det ikke en grusom guds luner eller skæbnens tilfældigheder, men det har sin grund i den godes onde gerninger og den ondes gode handlinger i en tidligere eksistens.

Den samme argumentation anvendes med henblik på en forklaring på de helt iøjnefaldende uligheder, hvor medmennesker fødes ind i og starter deres jordis-

ke tilværelse. Nogle fødes i luksus med deraf følgende langt bedre muligheder for et godt og meningsfyldt liv, mens andre kommer til verden under på forhånd så belastende omstændigheder, at de kun kan fremme de laveste instinkter og tilskynde til dispositioner, der blot kan lægge livet øde. Tilsvarende er der enorme forskelle i menneskers genetiske udrustning, hvilket på overfladen tager sig uretfærdigt ud, men som dybest set er resultat af karma-lovens ubønhørighed. Mennesket har kun sig selv at takke for sin skæbne i en tilværelse, der i sidste instans og til trods for samsara er dybt meningsfyldt.

2. Reinkarnationsforestillingen i Vesten

Et gennemgående træk i den vestlige udgave af reinkarnationsforestillingen er udviklingsprincippet. Fra inkarnation til inkarnation gennemløber mennesket en udvikling fra det lavere til det højere, fra det dårlige til det gode, fra det ufuldkomne til det fuldkomne. Reinkarnationens nødvendighed begrundes etisk, og troen på dens mulighed og på menneskets perfektibilitet er uendelig, så vist ethvert menneske på denne jord vil ende med at blive fuldkommet. Dette individual- og universaldarwinistiske evolutionsprincip er forudsætning for et optimistisk livssyn, for hvilket naturlov og morallov falder sammen. Udviklingen er en konsekvens af naturloven, og derfor må

verden og mennesket netop "naturanødvendigt" udvikle sig i retning af en stadigt højere og bedre moral. Denne identitet mellem natur- og morallov har på sin side sin forudsætning i antagelsen af en monisme, der forklarer alt liv under henvisning til en universal bevidsthed, der ikke blot har villet alt liv, men som tillige er dette liv i alle dets former iboende. Den koordinerer livets højst forskelligartede manifestationer og fører alt i universet frem mod fuldkommenhedens tinde. Al organisk som uorganisk materie emanerer fra og parteciperer i universalbevidstheden og er således besjælet, og der åbnes for uanede muligheder for udvikling fra uorganisk stof til de højeste og mest komplicerede former for organisk liv.

Altet ses som en vældig organisme, hvor modsætningerne kun er tilsyneladende og tolkes som poler i den samme virkelighed. Dag og nat, mørke og lys, ondt og godt er to sider af samme sag. Intet er tilfældigt, men del af en meningsfyldt helhed, fordi alt til syvende og sidst er bevirket af den universale bevidsthed, der er til stede overalt og i alt. Antagelsen af denne universale bevidsthed som kilden og ophavet til og koordinatoren af alle ting medfører en holistisk tænkning, der skaber mening, hvor alt synes at være kaos. Holismen skaber mening i denne verdens galskab og garanterer imod alt det, der kunne tale for det modsatte, men-

neskets stadige og uafvendelige progres frem mod fuldkommenheden.

Den dybe overbevisning om tilværelsens meningsfylde er i sidste instans forankret i karma-loven, som mennesket er ubønhørligt undergivet. Den gør det enkelte menneske ansvarligt for samtlige handlinger, det begår eller undlader at begå, og forkyn-der frem for alt, at mennesket også må bære følgerne af dem enten allerede i denne eksistens eller - hvilket nok er det almindeligste - i et fremtidigt liv. Den i tilværelsesordningen liggende lovmæssighed, at mennesket er sin egen lykkes smed, kan simpelt hen ikke ændres. Karma-loven bringer orden i tilværelsen og får den lidelse, vi oplever, til at fremstå i et positivt og konstruktivt lys. I helhedens perspektiv er intet så forfærdeligt, at det ikke på en eller anden måde kan vise sig at være godt for noget. Og alt dette er tilmed muligt uden at måtte acceptere en blind skæbnetro, for reinkarnationstilhængerne er overbeviste om, at mennesket i sine enkelthandlinger er et frit væsen. Karma-loven giver mennesket mulighed for at gøre det gode; derfor kan den forenes med udviklingsoptimisme. Men da mennesket kan gøre det gode, skal det også; derfor indebærer filosofien om karma måske i sidste instans alligevel en form for fatalisme.

Østrigeren **Rudolf Steiner** (1861-1925) dannede 1913 det

buddhistisk inspirerede Anthroposophische Gesellschaft og bidrog dermed væsentligt til at gøre reinkarnationslæren salonfæhig også i kristne kredse. Antroposofien hævder, at en indordning af reinkarnationsforestillingen i det kristne læresystem ikke blot ikke er umulig, men ligefrem nødvendig, om kristendommen skal vise sig i sin mest forædlede skikkelse. Rudolf Steiner gør med udgangspunkt i en trikotomisk antropologi gældende, at mennesket består af legeme, sjæl og ånd. "Midt mellem legemet og ånden lever sjælen." (Rudolf Steiner, *Theosophie. Einführung in übersinnliche Welterkenntnis und Menschenbestimmung*, Dornach/Schweiz 1962, s.49. Min oversættelse). Ånden er det uforgængelige, mens legemet er undergivet al forgængeligheds lovmæssighed og dør bort, og sjælen formidler sammenhængen mellem legeme og ånd. Relationen mellem sjælen og menneskets væsen skildrer Steiner på følgende måde (*Theosophie*, s.69-70):

Det fysiske legeme er underlagt arvelovene. Menneskeånden må derimod til stadighed igen og igen reinkarneres; og dens lov består i, at den tager frugterne fra de forudgående liv med over i de følgende. Sjælen lever i nutiden. Men dette liv i nutiden er ikke uafhængigt af de forudgående liv. Den ånd, der reinkarnerer sig, bringer jo sin skæbne med sig fra sine foregående reinkarnationer. Og denne skæbne bestemmer

livet. Hvilke indtryk sjælen vil kunne få, hvilke ønsker den vil kunne få tilfredsstillet, hvilke glæder og lidelser den kommer ud for, hvilke mennesker den vil møde, det afhænger altså af, hvorledes gerningerne i de foregående åndsreinkarnationer var. Mennesker, som sjælen i et liv var forbundet med, vil den være nødt til at finde igen i et følgende, fordi de gerninger, der står dem imellem, nødvendigvis må have sine følger. Som den enkelte sjæl vil også de med den forbundne sjæle på samme tid stræbe efter at blive reinkarneret. Sjælens liv er således et resultat af menneskeåndens selvskabte skæbne. Tre ting betinger et menneskes livsløb mellem fødsel og død. Og på trefoldig måde er det derigennem afhængigt af faktorer, der ligger hinsides fødsel og død. Legemet er underlagt arveloven; sjælen er underlagt den selvskabte skæbne. Denne af mennesket selv skabte skæbne kalder man med et gammelt udtryk dets karma. Og ånden er underlagt loven om reinkarnationen, om de gentagne jordiske liv. - I overensstemmelse hermed kan man også udtrykke forholdet mellem ånden, sjælen og kroppen således: Uforgængelig er ånden; fødsel og død hersker efter den fysiske verdens love i kropsligheden; sjælelivet, der er underlagt skæbnen, formidler sammenhængen mellem begge under et jordisk livsforløb. Sjælen er altså underkastet kar-

ma-lovens ubønhørighed og danner således forudsætningen for den menneskelige ånds genfødsel på en måde, der svarer til dens karma i tidligere tilværelser: "I et liv fremtræder menneskeånden som en gentagelse af sig selv med frugterne af sine forudgående oplevelser i tidligere livsforløb." (Theosophie, s.63)

Teorien om genfødselen giver ifølge Steiner den eneste tilfredsstillende forklaring på det enkelte menneskes livslod, uretfærdig og uafbalanceret som den ofte umiddelbart må forekomme. Et menneske kan kun forstås som et produkt af hele sin historie, der omfatter alle dets inkarnationer og livsforløb, og netop ikke blot som resultat af arvemæssige dispositioner. I den menneskelige totalhistorie sker der en udligning, så retfærdigheden sker fyldest og mennesket får lejlighed til at gennemløbe en moralsk udvikling. I loven om karma viser der sig således en slags verdensmoralitet, der i sidste instans er intet andet end en verdensgodhed, hvis formål alene er at føre mennesket til etisk fuldkommenhed. (Jfr. Steiner-
eleven Fr. Rittmeyer.) Dette er kombinationen af det ældgamle teodicéproblem med udviklingsprincippet, der også kommer til udtryk i følgende formuleringer af Sven Damsholt:

Det strider mod min tro på en kærlig og retfærdig Gud, at han kun lader mennesket leve et eneste kort liv på jorden, hvor nogle

kun lever et par timer, andre i 90 år. Nogle fødes som invalider eller sindssyge, andre sunde og normale. Nogle med udsigt til at dø af sult, hvis de ikke går på gaden og sælger sig selv eller stjæler. Nogle fødes i en god familie, hvor de får en uddannelse og bliver gode borgere. Det strider mod min tro på en retfærdig Gud, at han lader nogle fødes i et forbrydermiljø, hvor de ikke kan blive andet end forbrydere, og andre fødes af kærlige forældre, der opdrager dem til retsind og menneskekærlighed. Og at han derefter ud fra deres handlinger og tro skulle dømme til henholdsvis en belønning i himlen eller en straf i helvede. En evighed i vanvittig pine står ikke i noget rimeligt forhold til enkelte handlinger i et kort liv. Derimod kan jeg forene (det med) min tro på en retfærdig Gud, som lader et menneskes egne handlinger i tidligere liv drage konsekvenser efter sig i følgende liv. At for eksempel et menneske, som hensynsløst har tortureret andre mennesker, måske fødes som krøbling. At en, som har udsuget de fattige, selv skal prøve at sulte. At et menneske, som har tjent penge på narko, fødes af en narkoman og har abstinenser fra spæd. At en, som bevidst har smittet andre med AIDS, selv fødes med AIDS. Jeg kan forene det med troen på en kærlig Gud, at han lader menneskets gerninger drage konsekvenser efter sig i et senere liv -

ikke som en straf, men som en opdragelse. Vi forstår nu engang ikke det onde, vi gør, før vi selv smager det. Måske forværres vi i liv efter liv, men en dag indser vi vor fejltagelse, og ligesom den fortabte søn i evangeliet vender vi om og begiver os hjem til Faderens hus. (Et kristent svar på reinkarnationslæren. Jesuiterpatér Leslie O. Dorn i samtale med Sven Damsholt, København 1991, 2.5-6).

Det er i sig selv nåde at få lov til at stræbe stadigt højere, og hermed er grunden lagt til forsoning mellem antroposofien og kristendommen. "Det er nåde at få lov til at gå opad. Det er nåde at få lov til at gøre noget godt igen." (Således Riitmeyer). På denne måde bliver sjælevandringslæren ikke blot tolerabel, men nødvendig og kan begribes som "den ret forståede kristendoms religiøse fordring". (Idem). Der er herefter ikke blot ingen modsætning mellem antroposofi og kristendom,

men antroposofien er tværtimod den eneste rette form for kristendom. Den indiske genfødselsforestilling er transformeret, så reinkarnationen ikke mere nødvendigvis må opfattes (buddhistisk) som en forbandelse, men (kristent) som nåde. Antroposofien ser ikke menneskets eskatologiske mål i befrielsen fra successionen af genfødsler, men i den ved reinkarnationen muliggjorte forløsning, der tillader mennesket at nå til stadig større moralsk perfektion, d. v. s. i stadig større omfang at få del i nåden. Betydningen af denne angiveligt kristne udgave af læren om karma og samsara kan formentlig næppe overvurderes. Den har formået at slå rod langt uden for antroposofiske kredse, så også mange mennesker, der ikke umiddelbart finder deres åndelige ståsted i neohinduisme, okkultisme eller andre hermed sammenlignelige fænomener, mere eller mindre bevidst er præget af den.

(fortsættes i næste nummer med gennemgang af reinkarnationslære og kristendom samt et afsnit om kirkelige konsekvenser)

PRESSEMEDDELELSE

Arne Munks prædiken ved mindegudstjenesten i Maribo Domkirke den 8. januar 1994 i anledning af 50 årsdagen for mordet på Kaj Munk udkommer ca. 1. marts d.å.

Prædikenen fås hos: Jørgen Glenthøj, pastor em., lic. theol., J.L. Heibergsvej 43, 8230 Åbyhøj, tlf. 86 25 81 18. Pris: 98. kr (incl. moms) + forsendelse. Tysk oversættelse fås lidt senere, kan allerede bestilles.

BOGANMELDELSE

Poul Ulsdal: Mod strømmen. Forlaget Kontrast, Skovbovænget 48, 3500 Værløse. 96 sider, kr. 120. Af pastor Søren Ruager, Hald.

Under den rammende titel "Mod strømmen" har Poul Ulsdal samlet 10 kronikker fra de sidste 30 år, hvortil er føjet en udateret prædiken fra Sdr. Vium kirke, samt en ajourført bibliografi fra 1983-93. Den, der kender Ulsdals virke som præst og skribent, nikker genkendende: Her taler og skriver en mand, der ser, hvilken vej udviklingen går i kirke og samfund, men som ikke er bange for at gå op imod strømmen.

Det vil blive hævdet, at ensidighed i rigelig grad er Ulsdals styrke. Der rettes da også skarpe udfald mod tendenser i tiden, men læseren kan ikke undgå at mærke, at disse udfald er båret af forfatterens varme kærlighed til den kirke, han har tjent i et langt præsteliv, og som han fortsat tjener netop gennem sine bidrag i presse og tidsskrifter.

Den aktuelle anledning til denne udgivelse var Ulsdals 80-årsdag i november '93. Det er der kommet en spændende publikation ud af. Ulsdal skriver så medrivende som

nogen journalist. Og emnevalget spænder vidt: fra opgør med kisetegn i folkekirken, teologisk, liturgisk og moralsk, til en behandling af litterære temaer med udgangspunkt i Sigrid Undsets forfatterskab.

Hvad der imponerer, er Ulsdals evne til at sætte fingeren på de ømme punkter. Dette gælder ikke mindst den altid aktuelle fare for, at folkekirken går under i statskirkelighed. Derfor er det godt, at vi har fået denne artikelsamling som en hjælp til at tage bestik og se, hvad en fortsat borgerliggørelse af kirken fører til.

Samtidig har Ulsdal selv forstået at afbalancere den skarpe polemik ved at afrunde bogen med en prædiken. Her møder vi en nærværende forkyndelse, båret af fortrøstningen om, at "Guds kirke endnu er hos os".

Nævnes skal det også, at Ulsdal har tilegnet sin lille bog til minnet om afdøde professor Regin Prenter.

KIRKELIG FAMILIELEJR 1994

"Se, hvor godt og lifligt er det, når brødre bor tilsammen!"
(Ps.133,1)

FRA MANDAG DEN 11. JULI TIL MANDAG DEN 18. JULI

på

SUNDEVED-CENTRET,

STENDERUP KIRKEBAKKE 4,

NYBØL, 6400 SØNDERBORG.

Mandag den 11. juli: Ankomst i løbet af eftermiddagen. Kl. 17,00 Højmesse, prædikant Peter Østerby-Jørgensen. Kl. 18,30: aftensmad og velkomstaften.

Dagligt program:

Kl. 7,30 Morgenmad.

Kl. 8,30 Morgensang i kirken.

Kl. 10,00 Bibeltide/foredrag, børnepasning.

Kl. 12,00 Frokost.

Eftermiddag: Leg, udflugter o.l.

Kl. 17,20 Procession og aftensang i kirken.

Kl. 18,15 Aftensmad.

Kl. 19,30 Flaget tages ned, derefter aftenprogram, f.eks. lejrball, oplæsning, fællessang, kaffe m.v.

Kl. 21,30 Aftenbøn i kirken.

Torsdag den 14. Kl. 8,30 Højmesse, prædikant Hans Jørgen Thorsgaard Mortensen. Derefter dagen til fri disposition indtil aftensang; der søges arrangeret en fælles udflugt til Vest-Slesvig.

Fra Redaktøren til Re-formatio's læsere: For at Re-formatio kan blive udsendt via postkontoret, er det nødvendigt med et minimum af abonnenter. Det vil være godt, om Re-formatio's læsere reklamerede lidt for bladet, evt. gav en god ven eller bekendt et årsabonnement i gave. Tal med bladets kasserer herom.

Søndag den 17.: Kl. 10,00 Højmesse, prædikant Erich Alshauge. Derefter fælles søndagsmiddag (også for evt. gæster).

Mandag den 18.: Kl. 8,30 Morgensang, derefter opbrud inden middag.

Foredrag/bibeltimer:

Tirsdag den 12.: Poul Engberg, Rønshoved:
"Nu venter vi på kosakkerne og Helligånden".
Onsdag den 13.: Johanne Sloth, Bevtøft:
Brorson - en sønderjydsk digter.
Fredag den 15.: Erik Sloth, Bevtøft:
Brød - i Bibelen og i Kirken.
Lørdag den 16.: Peter Østerby-Jørgensen:
Vin - i Bibelen og i Kirken.

Priser:

Hele centret lejes for 1.500 kr. pr. døgn, i alt 10.5000 kr. Beløbet deles ligeligt mellem de tilmeldte voksne. I 1993 betalte hver voksen 550 kr. Der er plads til at campere - med vogn eller telt; campister kan muligvis få et nedslag i prisen.

Spisning:

Alle spiser i fællesskab. Prisen for fuld kost kan først meddeles ved lejrens slutning; som udgangspunkt sættes på 200 kr. pr. voksen, mindre børn 100 kr.

20 års jubilæum

Da det i år er 20 år siden, der første gang blev holdt Kirkelig Familielejr, gives der mulighed for, at "gamle" deltagere kan deltage alene lørdag-søndag. Pris for disse to dage: i alt 75 kr. Lørdag aften vil - ved fornøden interesse - blive tilrettelagt som jubilæums-aften.

Nærmere oplysninger hos og tilmelding, senest den 25. maj,
til H.J. Mortensen,
Præstegården,
7990 Øster Assels,
tlf. 97 76 43 57.

Lejren er tilrettelagt af præstefamilierne Mortensen, Ø.Assels, og Østerby-Jørgensen, Galtrup. Alle gudstjenester ledes af H.C. Christensen, København. Køkkenet ledes af Knud Christensen, Frederikssund.

SOM MAND OG KVINDE

En lille arti kel sendt os af Christian Braw, Sverige. Oversat af Johs. Nielsen.

Biskop Bertil Gärtner er ikke bare en karismatisk personlighed, han er også en dygtig videnskabsmand. Det giver særlig vægt til hans nye skrift. Det har titlen: Som mand og kvinde. Forlaget er Pro Veritate, Uppsala.

Det er spørgsmålet om de homoseksuelle forbindelser, som står i fokus. Bertil Gärtner gennemgår et stort bibelsk materiale, både fra det gamle og det nye testamente. Han konstaterer, at det er entydigt. Bibelen anerkender kun een slags seksuel forbindelse som den rette, og det er mellem mand og kvinde inden for ægteskabets ramme. Men han foretager også en vigtig begrænsning. Når de bibelske tekster taler om homoseksualitet, drejer det sig altid om homoseksuelle handlinger, ikke om homoseksuelt anlæg eller tilbøjelighed.

Bibelen taler i det hele taget om sådanne handlinger. De er udtryk for en afvigelse fra den af Gud indstiftede orden for skabningen. Dermed er de synd. Der findes intet, siger Bertil Gärtner, i Bibelens vidnesbyrd, som støtter den tanke, at det bare handler om f. eks. en afvisning af homoseksuel prostitution. Det går heller ikke an at hævde, at man i det nye testaments tid ikke skulle have kendt til det, som nu kaldes

"genuin homoseksualitet". Interessen for homoseksualitet var meget stor i det antikke samfund, og man havde godt kendskab til sådanne forbindelser. Jødedommen og kristendommen var i denne henseende - som i så mange andre - noget helt enestående i samfundet.

Det afgørende er, at adskillelsen mellem kønnene er noget, som er givet fra første begyndelse. Bertil Gärtner skriver: "Der findes en af Gud givet grund, orden, form i skabelsen". Kønssdistinktionen er urokkelig forankret i selve skabelsen, og bibelen kender intet alternativ til ægteskabet som seksuelt parforhold.

Og Bibelen er forpligtende for kristenheden. Den er "et udtryk for Guds åbenbaring i modsætning til andre skrifter og tekster". Men så kærligheden? Bertil Gärtner svarer: "Alle moralske og etiske regler tilsidesættes ikke i skriften ved at man påberåber sig kærligheden. Kærligheden behøver også en retningsviser ... kærligheden kan ikke være det eneste absolute for det, som er godt og ondt". Det hører naturligvis sammen med, at ordet "kærlighed" kan anvendes så forskelligt. Men med den bibelske åbenbaring som kompas når man frem til det, som Jesus mener er kærlighed.

RESERVERET POSTVÆSENET

RE-FORMATIO

udgives af

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Ansvarshavende redaktør:

Sognepræst Knud Christensen,
Kirkegade 9, 3600 Frederikssund.
Telefon 42 31 03 39.

Redaktionsudvalg:

Pastor Poul Ulstdal,
Kirkegade 88, 6700 Esbjerg
Sognepræst Peter Østerby-Jørgensen,
Galtrup, 7950 Erslev Mors,
Stud.teol. Jais H. Tinglund,
Kalmargade 34,3.th. 8200 Århus N.

Ekspedition:

Bladet koster 80 kr. årligt i abonnement,
for studerende 50 kr. årligt. Beløbet indbe-
tales til FKF's kasserer, bogholder Jørgen
Poulsen, Christianshavns Voldgade 43,3th.
1424 København K. Tlf. 31 57 53 16. Post-
giro 2 08 81 42.

Fællesskabet

KIRKELIG FORNYELSE

Formand:

Sognepræst Poul Exner,
Gymnasievej 4, 2620 Albertslund.
Telefon 43 62 28 38.

Bestyrelsen iøvrigt:

Sognepræst Olav Fog,
Præstegårdsvej 11, Blåhøj, 7330 Brande.
Førtidspensionist Immi Rita Nielsen, Hes-
seløgade 39 B, 2100 København Ø.
Kirketjener Kate Pedersen, Storkens Kvar-
ter 5B, 2620 Albertslund.
Sognepræst Bjørn Hansen, Vardegade 14,
2100 København Ø.

Medlemmer betaler 160 kr. årligt til fælles-
skabet. Dette beløb omfatter også abonne-
ment på Re-formatio. Ægtepar 200 kr.
Studerende og pensionister betaler 100 kr.
for enkeltmedlemskab. Pensionistægtepar
120 kr.

Re-formatio's Forlag:

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE's
forlag, Præstegårdsvej 11, Blåhøj, 7330
Brande. Telefon 75 34 50 61

Ekspedition og daglig ledelse:

Poul Ulstdal, Kirkegade 88, 6700 Esbjerg.
Telefon 75 13 81 05. Postgiro 5 61 60 50.

INDHOLD - NR. 2 - MARTS 1994 37. ÅRGANG

<i>Ulstdal, Poul:</i> En nødvendig kommentar	30
<i>Østerby-Jørgensen, Peter:</i> En begravelsesprædiken	31
<i>Tagatz, Helge:</i> Brev til Kristeligt Dagblad	35
<i>Christensen, Knud:</i> Prædiken til et provstikonvent	36
<i>Christensen, Hans Christian:</i> Kirkens gudstjeneste	38
<i>Nørregaard-Højten, Peder:</i> Reinkarnation og kristen tro	45
<i>Ruager, Søren:</i> Boganmeldelse	52
<i>Braw, Christian:</i> Som mand og kvinde; en boganmeldelse	55